

- NB: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) The answers should contain appropriate and latest examples wherever necessary.

Q.1 a) Explain the following in 2/3 sentences each.

1. Psychological barriers
2. Surveillance in Mass Communication
3. Feature film
4. Newspaper Editorial
5. Encoding

b) Choose the right answer from the options .

1. Which of the following is the first Marathi newspaper?
a) Samvad Kaumudi b) Kesari c) Darpan d) Maratha
2. Which of the following is not a folk art ?
a) Lawani b) Gazal c) Jatra d) Puppetry
3. Alam Ara (1931) was the .....
a) first silent movie b) first Indian talkie c) first 3D film d) first documentary
4. 'Indian Idol' is a-----
a) daily soap b) reality show c) variety show d) panel discussion
5. Which of the following is not a newspaper item?
a) horoscope b) cross-words c) cartoon d) phone-in

c) State whether the following statements are true or false.

1. Doorbell sound is an example of aural communication.
2. Cinema in India is owned and governed by 'Prasar Bharati'
3. News bulletin and news magazine are two different formats of broadcasting.
4. Apart from entertainment Cinema does not serve any other function of mass communication.
5. The study of role of time in communication is call 'Proxemics'.

Q.2 a) State and explain different characteristics of Mass Media.

OR

- b) 1) What do you mean by 'psychological barriers' to communication? Explain with appropriate examples.
- 2) Explain with the help of a diagram the cyclic process of communication.

Q.3 a) Explain with the help of latest examples how different mass media in India perform their role as 'educator'.

OR

- b) i) Explain with illustrations the terms 'Tabloid' and 'Broadsheet'.
- ii) Comment on the characteristic features of 'mass audience'.

Q.4 a) Trace the history of 'Doordarshan' in India.

OR

- b) i) Bring out the milestones in the development of radio in India.
- ii) Mention the titles with circulation of top ten daily Indian newspapers in Hindi and/or English.

Q.5 a) State and explain the nature of various presentation formats of AIR programmes with reference to their respective target audience.

OR

- b) i) Explain the difference between a 'feature film' and an 'art film' with the help of apt illustrations.
- ii) Write a short essay on 'reality shows' currently telecast on Indian television.

मराठी रुपांतर

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत..
- २) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- ३)) उत्तरांमध्ये आवश्यक तेथे योग्य आणि नजीकच्या काळातील उदाहरणे द्यावीत.
- ४) प्रश्न क्रमांक १ इंग्रजीतच सोडवावयाचा आहे.

प्र.क्र.२ अ) प्रसारमाध्यमांची विविध वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

ब) १) संज्ञापानातील मानसिक अडथळे सोदाहरण विशद करा.

२) आकृतीच्या सहाय्याने संज्ञापानाची चक्रात्मक प्रक्रिया स्पष्ट करा.

२०

१०

१०

प्र.क्र.३ अ) अलिकडच्या उदाहरणांच्या सहाय्याने भारतातील प्रसार माध्यमांचे लोकांच्या शिक्षणाचे कार्य स्पष्ट करा.

किंवा

ब) १) TABLOID आणि BROADSHEET या संज्ञा स्पष्ट करा.

२) मास ऑडीअन्सच्या व्यवच्छेदक वैशिष्ट्यांवर भाष्य करा.

२०

१०

१०

प्र.क्र.४ अ) भारतातील 'दूरदर्शन'च्या इतिहासाचा आढावा घ्या.

किंवा

ब) १) भारतातील रेडिओच्या विकासातील महत्वाचे टप्पे सांगा.

२) खपाच्या दृष्टीने पहिल्या दहा स्थानावरील भारतीय हिंदी आणि/किंवा इंग्रजी वृत्तपत्रांवर टीप लिहा.

२०

१०

१०

प्र.क्र.५ अ) आकाशवाणीवरील कार्यक्रमांचे प्रकार आणि संबंधित श्रोतृवर्ग यांचे स्वरूप स्पष्ट करा .

किंवा

ब) १) फिचर फिल्म आणि आर्ट फिल्म यातील फरक समर्पक उदाहरणे देऊन स्पष्ट करा.

२) भारतीय दूरदर्शनवर सध्या सुरु असलेल्या रिआलिटी शोजवर एक लघुनिबंधलिहा.

२०

१०

१०